

Tempo Doeloe, vroegere tijd, is een korte beschrijving door Gerrit van Faassen van het "Indië-leven" van enkele veteranen. In dit verhaal staat Teunis Kelder centraal.

Kelder kwam onder dienst op 2 mei 1946. Hij kreeg zijn opleiding bij het 9e Regiment Infanterie in Steenwijk. Aanvankelijk zou hij in juli als kwartiermaker worden uitgezonden naar Indië, maar door omstandigheden vond zijn vertrek pas in de herfst van '46 plaats. Omdat zijn onderdeel al eerder was uitgezonden kwam Kelder terecht bij het zogenoemde Depot Nazending. Eerst ging hij daarvoor naar Schoonhoven en later naar Gorinchem. Op 28 december vond de inscheping plaats in Rotterdam. De tocht naar Indië werd gemaakt met de Sloterdijk, maar eerst moest nog even een karweitje in Engeland worden opgeknapt. In Southampton werden 300 man Genietroepen aan boord genomen, die daar waren opgeleid. Terwijl de Genie aan het inschepen was ging de Infanterie van boord, de stad in. Als ze hadden gedacht dat ze even lekker konden passagieren hadden ze het mis: er werd een mars gemaakt door Southampton. Kelder weet zich nog het lied te herinneren dat ze tijdens de mars zongen: "Al wat je hebt aan liefde en trouw is voor je vaderland en niet voor jou." De reis naar Indië verliep voorspoedig, alleen in de Golf van Biskaje ging het (je zou haast zeggen: zoals gewoonlijk) mis. De golven sloegen over het dek en velen werden zeeziek. Terlakoe Panas was het bij aankomst in Tandjung, oftewel: bloedheet! Kelder en zijn kompanen kwamen te liggen in bamboe hutten aan een kali. Aan de overkant van die rivier lagen gevangen genomen Japanners, die in de haven werkten. Wanneer ze Nederlandse soldaten tegenkwamen bogen de Japanners diep, zeer diep, ze raakten bijna met de neus de grond. De nieuwe lichter soldaten moest wel eerst wennen aan het tropische klimaat en vooral aan het eten. De schrik van het leger waren de zendingen aardappelpoeder, een oneetbare substantie die meer gelijkenis vertoonde met stopverf, cement en beton dan met aardappelen. Er werd dan ook voorgesteld de koks te vervangen door opperlieden. De eerste indrukken van Indië vond Teunis Kelder verwarrend. Hij voelde zich onzeker. Geen wonder, want toen op 21 juli de Eerste Politionele Actie begon was zijn onderdeel daarbij aanwezig. Bij de Nederlandse hoofdmacht hoorde ook een groep van zo'n 120 Indonesiërs, die als "bende" hadden geopereerd onder de fanatiek moslim Hadji Pandji. In het gebied van Krawang had deze groep een ware terreur uitgeoefend. Deze Hadji Pandji heeft zich later bij de Nederlanders gemeld en onderwierp zich met zijn mannen aan de strenge militaire tucht. Het was een experiment, maar het lukte. Dankzij de hulp van deze "bende" was menig operatie tijdens de Politionele Actie succesvol. Kelder kan zich ook nog herinneren dat een onbemande locomotief, afkomstig uit vijandelijk gebied, met een vaart van meer dan 80 km per uur op een bijna lege trein botste. Met deze trein werden specialisten vervoerd die mijnen onschadelijk moesten maken. De eerste wagons werden helemaal vernield en Kelder weet nog dat de machinist, een Indonesiër, op het moment van de botsing uit de Nederlandse trein sprong. Jaren later, in 1978 en 1992, is Kelder teruggekeerd naar Indonesië. Bij één van zijn bezoeken aan een Indonesiër vertelde hij dit verhaal, waarop de Indonesiër meedeelde dat hij die machinist was geweest.

In augustus 1949 kwam Teunis Kelder behouden terug in Hardenberg, aan de Brink 46. Maar over zijn thuiskomst, die een blijde gebeurtenis had moeten zijn, lag een domper. Zijn buurjongen van nummer 48, Henk Bosch, was tijdens acties op Midden-Java gewond geraakt en op 18 augustus 1949 in Tjimahi overleden. Onder meer voor hem is het Indiëmonument in Hardenberg opgericht.